

An Analysis of Financial Curriculum in Iran's Public Education System

Ladan Salimi ^{1*}, Elahe Refakar ²

1 Assistant Professor, Department of Curriculum Planning, Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran

2 PhD student, Department of Curriculum Planning, Faculty of Humanities, Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran.

* Corresponding author: Ladan Salimi

Received: 2023-03-02

Accepted: 2023-05-13

Abstract

The purpose of this study is to present the status of financial literacy in the education system. This study is a descriptive type of systematic review. Research has been published in such a way that this information is collected from Iran, Normsg, Academic Jihad, Irandak, Google Scholar, Since Direct, Springer, and in magazines and textbooks, financial curriculum, component. Financial curriculum, financial literacy, economic literacy and hybrids were searched between 2017 and 2020. With the targeted sampling method, of the 172 articles and thesis reviewed 24 articles were selected. Then, according to the components of the financial curriculum in the education system, the relevant articles were extracted and arranged in structural form. The results of this study show that, given the role of financial and economic literacy in today's world, more emphasis on financial and economic literacy components in textbook content seems more necessary and active teaching approaches in education. These concepts are expected. The teacher has a guide and facilitator and can use a variety of resources.

Keywords: Financial curriculum, Education, Financial education, Financial literacy

© 2019 Journal of New Approach to Children's Education (JNACE)

This work is published under CC BY-NC 4.0 license.

© 2022 The Authors.

How to Cite This Article: Salimi, LM. (2023). An Analysis of Financial Curriculum in Iran's Public Education System. *JNACE*, 5(2): 37-48.

تحلیلی از برنامه درسی مالی در نظام آموزش و پرورش عمومی ایران

لادن سلیمی^{۱*}، الهه رفاکار^۲

^۱ استادیار، گروه برنامه ریزی درسی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران

^۲ دانشجوی دکتری، گروه برنامه ریزی درسی، دانشکده علوم انسانی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران

* نویسنده مسئول: لادن سلیمی

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۰۲/۲۳

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۱۲/۱۱

چکیده

هدف از این پژوهش حاضر معرفی جایگاه سواد مالی در نظام آموزش و پرورش می‌باشد. این پژوهش از نوع توصیفی به روش مروری سیستماتیک آمیخته است. پژوهش منتشر شده بدین گونه بوده است که برای جمع آوری این اطلاعات از پایگاه اطلاعاتی مگ ایران، نورمگز، پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی، ایرانداک، google scholar، springer، since direct و در مجلات و فصلنامه بررسی درسی، برنامه درسی مالی، مؤلفه‌های برنامه درسی مالی، سواد مالی، سواد اقتصادی و ترکیبی درباره زمانی بین سال ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۰ میلادی مورد جستجو قرار گرفت. با روش نمونه گیری هدفمند، از میان ۱۷۲ مقاله و پایان نامه مورد بررسی شده ۲۴ مقاله مرتبط با موضوع انتخاب شدند. سپس با توجه به مولفه های برنامه درسی مالی در نظام آموزش و پرورش از مقاله‌های مرتبط استخراج و در قالب ساختاری تنظیم شد. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که با توجه به نقش سواد مالی و اقتصادی در دنیای امروز تأکید بیشتر بر مؤلفه‌های سواد مالی و اقتصادی در محتوای کتب درسی بیش از پیش ضروری به نظر می‌رسد و رویکردهای فعال تدریس در آموزش این مفاهیم مورد انتظار است. معلم نقش راهنما و تسهیل گر دارد و می‌تواند از منابع متنوع استفاده کرد.

واژگان کلیدی: برنامه درسی مالی، آموزش و پرورش، آموزش مالی، سواد مالی

تمامی حقوق نشر برای فصلنامه رویکردی نو بر آموزش کودکان محفوظ است.

شیوه استناد به این مقاله: سلیمی، ل (۱۴۰۲) تحلیلی از برنامه درسی مالی در نظام آموزش و پرورش عمومی ایران. فصلنامه رویکردی نو بر آموزش کودکان، ۵(۲): ۳۷-۴۸

مقدمه

تنها فرد بلکه همه کسانی که به نوعی با او در ارتباط هستند از این ساحت تربیتی متأثر می‌شوند. اهداف، برنامه ها و سبک زندگی روزمره تغییر کرده و متفاوت از گذشته است. شرایط اقتصادی بر تمام ابعاد زندگی تأثیر می‌گذارد.

از اهداف مهم تعلیم و تربیت فراهم ساختن موجبات رشد و شکوفایی و استعداد های فردی است. انسان بدون تربیت نمی-تواند به حیات خود ادامه دهد و به دلیل داشتن ابعاد چندگانه، نیازمند ساحت‌های تربیتی مختلفی است که در این میان می-توان تربیت اقتصادی را یکی از مهم ترین آنها دانست، زیرا نه

بر اساس تعریف یونسکو و «سواد مالی»^۱ در کنار سواد عاطفی، سواد ارتباطی، سواد رسانه‌ای، سواد تربیتی و سواد رایانه‌ای از جمله مؤلفه‌های سواد به شمار می‌رود [۱].

تعریف سازمان توسعه و همکاری اقتصادی^۲ از سواد مالی عبارت است از: دانش و فهم مفاهیم مالی، خطرات و مهارت‌ها، انگیزه و اعتماد به نفس برای کاربرد این دانش به منظور تصمیم‌گیری‌های موثر در طیف وسیعی از زمینه‌های مالی، برای بهبود بهزیستی مالی افراد و جامعه و نیز ایجاد مشارکت در زندگی اقتصادی [۲].

از نظر سازمان توسعه و همکاری اقتصادی اروپا، آموزش سواد مالی فرایندی طولانی مدت است که گنجانیدن آن در برنامه درسی پیش دبستان و دبستان تا پایان دبیرستان به کودکان اجازه می‌دهد تا دانش و مهارت‌های لازم را برای شکل‌گیری رفتار مسئولیت‌پذیری مالی در هر مرحله از آموزش را کسب کنند [۳]. آموزش مالی مطلوب، نه تنها دانش مالی را به دانش‌آموزان می‌دهد، بلکه توانایی تصمیم‌گیری و تفکر انتقادی دانش‌آموز را تقویت می‌کند، که به نوبه خود می‌تواند منجر به آزادی فکر و بیان شود [۱].

مبحث سواد مالی مبدل به یک موضوع بسیار مهم تحقیقاتی شد. بطوری که ابتدا در کشورهای انگلستان و آمریکا و متعاقب آن در سایر کشورها از جمله، استرالیا، هلند ایتالیا مالزی .... مورد توجه پژوهشگران قرار گرفت تا این مدعا تعداد زیادی از مطالعات در این حوزه و اجرای برنامه‌های آموزشی متعدد در راستای ارتقاء سواد مالی در کشورهای مختلف به ویژه آمریکاست. هدف مطالعه حاضر، مروری بر نقش برنامه درسی مالی در نظام آموزش و پرورش عمومی ایران است.

تعریف و مفهوم سواد مالی

بر اساس تعریفی که «شبکه بین‌المللی آموزش مالی» وابسته به سازمان همکاری توسعه اقتصادی در سال ارائه داد، «سواد مالی ترکیبی از آگاهی، دانش، نگرش و رفتار(های) ضروری، به منظور تصمیم‌گیری‌های درست مالی تا در نهایت، منجر به رفاه مالی فرد شود.» [۴]

تاریخچه سواد مالی

سواد مالی توسط بنیاد مالی تحقیق در آموزش انگلستان در سال ۱۹۹۲ تعریف شد و مطرح شد اما سواد مالی به طور رسمی اولین بار در سال ۱۹۹۷ در ایالات متحده و طی مراسم افتتاحیه ائتلاف عزم برای سواد مالی فردی مطرح شد. این ائتلاف در گزارش خود در مورد مطالعه ای که برای سنجش میزان سواد مالی دانش‌آموزان دبیرستان انجام داده بود، سواد مالی را توانایی یک فرد در

استفاده از دانش و مهارتش برای مدیریت اثر بخش منابع مالی خود به منظور امنیت مالی در طول عمر تعریف کرد. مبحث سواد مالی مبدل به یک موضوع بسیار مهم تحقیقاتی شد، بطوری که ابتدا در کشورهای انگلستان و آمریکا و متعاقب آن در سایر کشورها از جمله، استرالیا، هلند ایتالیا مالزی .... مورد توجه پژوهشگران قرار گرفت تا این مدعا تعداد زیادی از مطالعات در این حوزه و اجرای برنامه‌های آموزشی متعدد در راستای ارتقاء سواد مالی در کشورهای مختلف به ویژه آمریکاست به نحوی که تقریباً اغلب ایالت‌های این کشور سر فصل مصوب سواد مالی داشته و علاوه بر آن مجمعی به نام جامپ استارت در آمریکا وظیفه توسعه و بهبود سواد مالی را به عهده گرفته و هر یکبار نسبت به انجام آزمون ادواری سواد مالی و گزارش نتایج آن اقدام مینماید در انگلستان نیز مفاهیم مالیه شخصی (سواد مالی) به عنوان بخشی از برنامه آموزشی ملی مدنظر قرار گرفته و در استانداردهای آموزش ملی وارد شده است [۵].

آموزش سواد مالی در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش

در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش ایران، آموزش سواد مالی به منزله یکی از ساحات تربیت و بخشی از جریان تربیت رسمی و عمومی تحت عنوان تربیت اقتصادی و حرفه‌ای مورد توجه قرار گرفته است. با توجه به ساحات تربیت اقتصادی و حرفه‌ای، بر حسب شئون مختلف حیات طیبه، اهداف تربیت در سطح کلی به صورت زیر بیان شده است:

اهداف ساحات تربیت اقتصادی و حرفه ای

- تدبیر امر معاش و زندگی اقتصادی با درک موقعیت اقتصادی خود و جامعه و تلاش برای بهبود پیوسته آن از طریق مشارکت سازنده در فعالیت‌های اقتصادی متناسب بر اساس نظام معیار اسلامی؛
- درک و فهم مسائل اقتصادی خود و جامعه (در زمینه تاریخی فرهنگی و اجتماعی) و رعایت الگوهای ملی تولید، توزیع و مصرف منابع، کالاها و خدمات، با توجه به نظام معیار اسلامی؛
- مراعات قوانین و احکام معاملات و التزام به ارزش‌های اخلاقی و رعایت حق، عدالت و انصاف در روابط اقتصادی با دیگران بر اساس نظام معیار اسلامی؛
- کسب شایستگی‌های لازم جهت تکوین و تعالی مداوم هویت حرفه‌ای و انتخاب آگاهانه شغلی متناسب با توانایی‌ها و علائق خود و فعالیت در آن حرفه در جهت رفع نیازهای فردی و اجتماعی و کمک به منافع شخصی و ملی، بر اساس نظام معیار اسلامی؛

• ایجاد شایستگی یادگیری مادام‌العمر ، به گونه ای که متریبان اجازه دهد برای شناخت و اصلاح مستمر موقعیت اقتصادی خود در جامعه بپردازند شایستگی‌های حرفه ای عام را به طور مداوم توسعه دهند.

در نتیجه، به جای رویکردهای دانش محور یا مهارت‌مدار خشک و محصور شده در یک دوره زمانی مشخص، به رویکردی کل گرا و تلفیقی از تربیت در ساحت تربیت اقتصادی و حرفه‌ای نیاز خواهد بود که نتیجه آن توسعه و تعالی کلیه ظرفیت‌های وجودی متریبان در راستای اصلاح و بهبود مستمر موقعیت خود و دیگران در همه ساحت‌ها، به ویژه تربیت اقتصادی و حرفه ای است و بی‌تردید یکی از زمینه‌های تحقق حیات طیبه در ابعاد فردی و اجتماعی به شمار می‌آید.

ج) اصول

• تدبیر امر معاش و زندگی اقتصادی با درک موقعیت اقتصادی خود و جامعه و تلاش برای بهبود پیوسته آن از طریق مشارکت سازنده در فعالیت‌های اقتصادی متناسب بر اساس نظام معیار اسلامی؛

• درک و فهم مسائل اقتصادی خود و جامعه(در زمینه تاریخی، فرهنگی و اجتماعی) و رعایت الگوهای ملی تولید، توزیع و مصرف منابع، کالاها و خدمات ، با توجه به نظام معیار اسلامی؛

• مراعات قوانین و احکام معاملات و التزام به ارزش‌های اخلاقی و رعایت حق، عدالت و انصاف در روابط اقتصادی با دیگران بر اساس نظام معیار اسلامی،

• کسب شایستگی های لازم جهت تکوین و تعالی مداوم هویت حرفه ای و انتخاب آگاهانه شغلی متناسب با توانایی ها و علائق خود و فعالیت در آن حرفه در جهت رفع نیازهای فردی و اجتماعی و کمک به منافع شخصی و ملی، بر اساس نظام معیار اسلامی؛

• تلاش فردی و جمعی برای تحقق غنا، کفاف، عمران، رشد و استقلال اقتصادی، حفظ و پیشرفت ثروت ملی، افزایش بهره‌وری، تأمین رفاه عمومی و بسط عدالت اقتصادی و شناسایی عوامل فقر، فساد و تبعیض و تلاش جهت مقابله با آن ها در سطح ملی و جهانی در جهت تشکیل جامعه صالح و پیشرفت مداوم آن ، بر اساس نظام معیار اسلامی.

روش تحقیق

این بخش مورد استفاده برای بازیابی مقالات مرتبط در فرهنگ نوآوری در آموزش را مورد بحث قرار می‌دهد. یک مرور ادبیات سیستماتیک برای جمع‌آوری تمام شواهد تجربی که با معیارهای واجد شرایط بودن برای پاسخ به سوالات تحقیق در این مقاله استفاده شده است. یافته های این بررسی با استفاده از موارد

• تلاش فردی و جمعی برای تحقق غنا ، کفاف ، عمران ، رشد و استقلال اقتصادی، حفظ و پیشرفت ثروت ملی ، افزایش بهره‌وری ، تأمین رفاه عمومی و بسط عدالت اقتصادی و شناسایی عوامل فقر ، فساد و تبعیض و تلاش جهت مقابله با آن‌ها در سطح ملی و جهانی در جهت تشکیل جامعه صالح و پیشرفت مداوم آن ، بر اساس نظام معیار اسلامی.

همچنین در سند تحول بنیادین حدود و قلمرو ، رویکرد و اصول مربوط به ساحت تربیت اقتصادی و حرفه ای به صورت زیر تبیین می‌گردد.

ساحت تربیت اقتصادی و حرفه ای

الف) حدود و قلمرو

ساحت تربیت اقتصادی و حرفه ای بخشی از جریان تربیت رسمی و عمومی است که ناظر به یکی از ابعاد مهم زندگی آدمی یعنی بعد اقتصادی و معیشتی انسان‌هاست. این ساحت ناظر به رشد توانایی‌های متریبان در تدبیر امر معاش و تلاش اقتصادی و حرفه ای است(اموری نظیر درک و فهم مسائل اقتصادی ، درک و مهارت حرفه‌ای، التزام به اخلاق حرفه‌ای ، توان کارآفرینی، پرهیز از بطالت و بیکاری، رعایت بهره‌وری، تلاش جهت حفظ و توسعه ثروت، اهتمام به بسط عدالت اقتصادی، مراعات قوانین کسب و کار و احکام معاملات و التزام به اخلاق و ارزش‌ها در روابط اقتصادی).

ب) رویکرد

مهم‌ترین جهت‌گیری ساحت تربیت اقتصادی و حرفه‌ای جهت‌گیری کل‌نگر و تلفیقی است که برخی مشخصه‌های آن عبارت‌اند از:

• توسعه متوازن و متعادل ابعاد و ساحت های وجودی فرد در راستای تحقق حیات طیبه در ابعاد فردی و اجتماعی؛

• درونی سازی ارزش‌های اصیل دینی و اخلاقی در زمینه اقتصادی و حرفه‌ای ، مانند ارزش کار و تلاش، کسب حلال، انصاف و عدالت، تعاون، وفای به عهد ، پرهیز از اسراف و تبذیر؛

• گرایش به ایجاد و توسعه شایستگی‌های متریبان برای یادگیری مادام‌العمر؛

• توجه به شکل‌گیری و توسعه الگوی مصرف مبتنی بر نظام معیار اسلامی؛

• رفع موانع بین مراحل تربیت رسمی و عمومی در همه مراحل تربیت رسمی و عمومی؛

• به حساب آوردن نیازهای فردی، تحول مشاغل و حرفه‌ها در جامعه؛

• و توجه به تجربه کاری (که بخشی از فرآیند یادگیری است).

در ابتدای فرایند جستجو مشخص شد آیا متون با هدف متناسب می‌باشند یا خیر؟ ملاک ورود متون متناسب بودن با هدف تحقیق و در راستای نوآوری بوده است. ملاک خروج، متونی بودند که تناسبی با هدف نداشتند؛ بنابراین تصمیم گرفته شد از برنامه مهارت‌های ارزیابی حیاتی که معمولاً برای ارزیابی کیفیت مطالعه‌های اولیه پژوهش کیفی استفاده می‌شود، بهره گرفته شود.

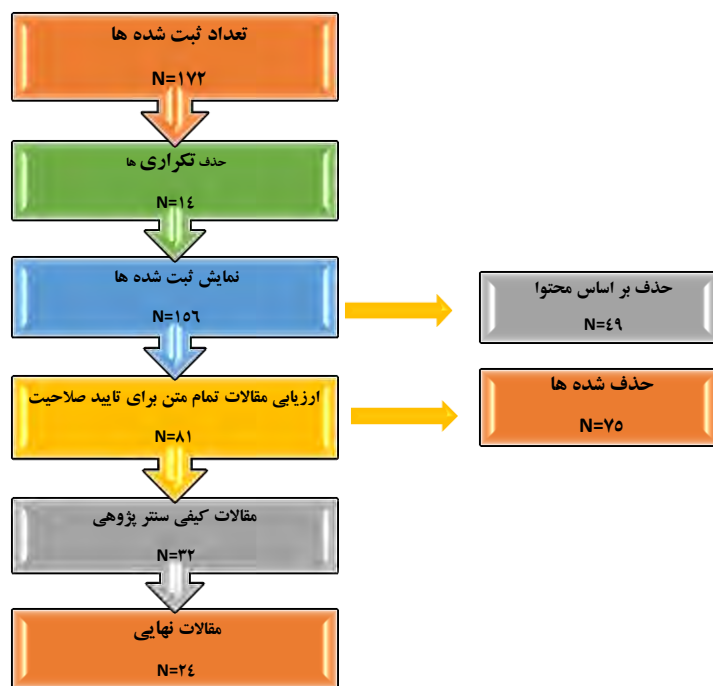
ابزار مهارت‌های حیاتی CASP

CASP ابزاری ده سؤالی که کمک می‌کند تا مفهوم تحقیق کیفی را دریابید. این ابزار دقت و اعتبار و اهمیت مطالعه‌های کیفی را مشخص می‌کند. این سؤالات بر موارد زیر تمرکز دارد: ۱- اهداف تحقیق ۲- منطق روش ۳- طرح تحقیق ۴- روش نمونه برداری ۵- جمع‌آوری داده‌ها ۶- انعکاس‌پذیری ۷- ملاحظات اخلاقی ۸- دقت تجزیه و تحلیل داده‌ها ۹- بیان واضح و روشن یافته‌ها ۱۰- ارزش پژوهش. در این مرحله پژوهشگر به هر کدام از سؤالات یک امتیاز کمی می‌دهد. او می‌تواند امتیازاتی را که به هر مقاله می‌دهد جمع کند و به آسانی مجموعه مقالات را بررسی و ارزیابی کند. بر اساس مقیاس ۵۰ امتیازی، پژوهشگر سیستم امتیازبندی زیر را مطرح می‌کند و مقاله‌ای را که پایین‌تر از امتیاز خوب (کمتر از ۳۰) است را حذف می‌کند، عالی (۴۰-۵۰)، خیلی خوب (۳۱-۴۰)، خوب (۲۱-۳۰)، متوسط (۱۱-۲۰) و ضعیف (۰-۱۰). بر اساس امتیازات داده شده به مقاله‌ها حداقل امتیاز ۲۵ و حداکثر ۵۰ بوده است. در نتیجه در این فرایند ۲۴ مقاله برای تجزیه و تحلیل اطلاعات باقی ماند. یافته‌های تمامی ۲۴ مقاله مورد استفاده در این مرور ادبیات سیستماتیک در این بخش گزارش و مورد بحث قرار گرفت.

گزارش‌دهی ترجیحی برای بررسی‌های سیستماتیک و متاآنالیز گزارش شد، که تضمین می‌کرد گزارش مرور ادبیات بی‌طرفانه بود. برای جمع‌آوری اطلاعات در این مرحله جستجوی نظام-مندی بر مقالات منتشر شده در ژورنال‌های مختلف متمرکز شد و واژگان کلیدی مرتبط انتخاب شد که در جدول ۱ ارائه شده است در طی سال‌های ۲۰۲۲-۱۹۹۸ میلادی در بانک‌های اطلاعاتی که مقالات با کیفیت را نمایه می‌کند. سیناپس^۳، مگیران^۴، نورمگز^۵، پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی^۶، علم‌نت^۷، ایرانداک^۸، گوگل اسکولار^۹، پروکوئیست^{۱۰}، به انگلیسی و فارسی جمع‌آوری و سپس مورد مقایسه قرار گرفتند. معیارهای ورود پژوهش‌ها به مطالعه حاضر عبارتند از: ۱. استفاده از اصطلاحات تعیین شده برای عنوان ۲. کامل بودن گزارش پژوهش ۳. مرتبط بودن مطالب پژوهش به مباحث مربوط به طبقه‌بندی مطالعات نوآوری‌های آموزشی ۴. استفاده از مدل‌های نوآوری در آموزش. معیارهای خروج از مطالعه شامل: ۱. مطالعاتی که فقط چکیده را گزارش نموده بودند. ۲. به زبان‌های ناآشنا برای پژوهشگر منتشر شده بودند. مطابق نمودار از بین ۱۷۲ مقاله یافت شده با استفاده از کلید واژه‌های مشخص شد ۲۴ مقاله مورد بررسی قرار گرفتند.

جدول ۱. کلید واژه‌های جست و جو شده در پایگاه‌های اطلاعاتی

واژگان کلیدی جست و جو شده	معادل فارسی مفاهیم کلیدی
curriculum	برنامه درسی
Financial curriculum	برنامه درسی مالی
Financial literacy	سواد مالی
Economic literacy	سواد اقتصادی
Components of financial curriculum	مؤلفه‌های برنامه درسی مالی
Education	آموزش و پرورش

شکل ۱. نمودار الگوریتم انتخاب منابع نهایی

یافته ها
اطلاعات منابع انتخاب شده بر اساس مشخصات نویسنده، عنوان پژوهش، سال انتشار و نتایج پژوهش مرتبط با سواد مالی در یک جدول طبقه بندی شد. نتایج حاصل در جدول ۲ بیان شده است.

جدول ۲. اطلاعات منابع

ردیف	نام پژوهش گر	عنوان پژوهش	نتایج پژوهش
۱	خدایانه، دویبی، موسی، پور و احمدی (۱۴۰۱) [۶]	طراحی الگوی برنامه درسی سواد مالی برای دانش آموزان دوره ابتدایی	حاصل این پژوهش طراحی الگوی برنامه درسی معتبری جهت آموزش سواد مالی برای دانش آموزان دوره ابتدایی بود. در زمینه مفاهیم الگوی برنامه درسی سواد مالی برای دوره‌ی ابتدایی یافته‌ها مفاهیم را به شرح زیر مشخص کرد: درآمدها و حرفه‌ها، مدیریت پول و پس انداز، سرمایه گذاری مالی، مدیریت خطر، مدیریت اعتبار و بدهی
۲	خدایانه، دویبی، موسی، پور و احمدی (۱۴۰۰) [۱]	زمینه‌ها و راهبردهای اجرایی برنامه درسی سواد مالی برای دوره‌ی ابتدایی	مهمترین راهبردهای اجرایی برنامه درسی سواد مالی برای دوره‌ی ابتدایی دربرگیرنده اقدامات آموزشی و ساختاری مانند غنی سازی برنامه درسی، فراهم ساختن امکانات دسترسی به منابع آموزشی، مشارکت معلمان در تولید برنامه درسی، ایجاد بستر همکاری بین سازمان‌های مالی با آموزش و پرورش، تبادل فکر و ایده‌های آموزشی بین کلاس‌ها و مدارس، همکاری سازمان‌ها در امر گسترش نوآوری‌های آموزشی در حیطه سواد مالی، تعامل مستمر با مراکز آموزشی و پرورشی حوزه مالی و توسعه تجهیزات آموزش مالی بیان نمودند.
۳	تفتیان و تجملیان (۱۳۹۹) [۷]	مروری بر مطالعات سواد مالی و رفتار مالی در گروه‌های سنی مختلف	نتایج نشان داد منابع موجود در گروه‌های سنی نشانگر وجود تفاوت‌های قابل ملاحظه در سواد مالی و رفتارهای مالی می‌باشد درک تغییرات هوش سیال و اهمیت هوش متبلور به آموزگاران و سیاست‌گذاران این امکان را می‌دهد که به مسئله افزایش سواد مالی با استفاده از روش‌های متناسب برای سنین مختلف توجه کنند.
۴	گویا، مینروزیان، غلام آزاد (۱۳۹۸) [۴]	ارتقای سواد مالی و تصمیم‌گیری مالی از طریق برنامه درسی ریاضی مدرسه‌ای	مؤلفان کتاب‌های درسی ریاضی از ظرفیت متقابل ریاضی و مفاهیم مالی، تلفیقی عمیق به وجود آوردند تا دانش‌آموزان در زندگی فردی خود و برای تصمیم‌گیری‌های مالی از دانش کسب شده بهره ببرند. همچنین بتوانند از طریق آموزش‌هایی که در مدرسه می‌بینند، به اندازه‌ای توانمند شوند که جذب فرصت‌های شغلی تازه ایجاد شده در جامعه شوند. این هم راستایی حاکی از ظرفیت‌های وجود در برنامه درسی ریاضی برای ورود هدفمند آموزش‌های مالی به کتاب‌های درسی ریاضی بود. یکی از

ردیف	نام پژوهش گر	عنوان پژوهش	نتایج پژوهش
			اهداف آموزش ریاضی مدرسه‌ای آموزش سواد مالی در یک چهارچوب مناسب بود.
۵	عابدینی بلترک و جعفری صمیمی(۱۳۹۸)[۸]	تحلیل محتوای آموزش سواد اقتصادی در پایه ششم ابتدایی	یافته ها نشان داد که ۴۲ مورد در کتاب های درسی به مؤلفه‌های سواد اقتصادی پرداخته‌اند که بیشترین ضریب اهمیت مربوط به مؤلفه مصرف و کمترین میزان فراوانی و ضریب اهمیت نیز مربوط به مؤلفه تورم، بیکاری و سرمایه‌گذاری است که صفر می‌باشد. همچنین بیشترین فراوانی در کتاب مطالعات اجتماعی مشاهده گردید و سایر کتاب‌های درسی چندان توجهی به بحث سواد اقتصادی نداشته‌اند.
۶	آداک و یوسف زاده چوسری (۱۳۹۸)[۹]	تحلیل محتوای کتاب مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی بر مبنای تربیت اقتصادی	نتایج بیانگر این است که نظم خاصی در سازماندهی محتوای مرتبط با تربیت اقتصادی در کتاب‌های درسی مشاهده نشد. به این معنا که به جای توجه همزمان و نسبتاً یکسان به هر سه حیطه دانشی، عاطفی و مهارتی، بیشتر به ارائه اطلاعات دانشی توجه شده است و غالب محتوا در این حیطه ارائه شده است، به ویژه حیطه مهارتی بسیار کمتر به آن پرداخته شده است. نقطه خاصی در سازماندهی عمومی محتوای کتاب‌های مطالعات اجتماعی دوره‌ی ابتدایی در زمینه تربیت اقتصادی وجود ندارد.
۷	سیدی و احمدی (۱۳۹۸)[۱۰]	تبیین عناصر برنامه درسی تربیت اقتصادی در دوره آموزش عمومی	طبق یافته‌های پژوهش اهداف تربیت اقتصادی دوره ابتدایی، آشنایی با مفاهیم پایه و ارزش‌های اخلاقی و در دوره متوسطه پرورش مهارت‌ها است. محتوا در هر دو دوره منطبق بر اهداف بوده و رویکرد های فعال تدریس مناسب‌اند. علم نقش راهنما و تسهیل‌گر دارد و می‌توان از منابع متنوع استفاده کرد. زمان و مکان انعطاف پذیر بوده، فعالیت‌ها باید در قالب گروه‌های کوچک انجام پذیرد و انواع روش های ارزشیابی کیفی اهمیت داده شود.
۸	قندهاری (۱۳۹۷)[۱۱]	طراحی الگوی مطلوب برنامه درسی تربیت اقتصادی برای دوره اول ابتدایی در جمهوری اسلامی	در یافته های این پژوهش، اهداف الگو در چهار خوشه ویژگی های فردی، ویژگی های اجتماعی، اخلاق اقتصادی و مفاهیم اقتصادی به دست آمده است که هر خوشه در بر دارنده مفاهیمی است که جوهر هدف و محتوا را توأمان، در ابعاد دانشی و مهارتی پوشش داده است. روش سازماندهی با استفاده از الگوی تلفیقی دانه تسبیحی و فعالیت های یادگیری در دو کارکرد اولیه (فراهم سازی فرصت های مجزا) و ثانویه (محتوای درسی موجود) تدارک یافته و در نهایت ارزشیابی میزان یادگیری دانش آموزان از طریق کارنوشه، سنجش عملکردی، سنجش مستقیم رفتار توسط والدین، بندنویسی، ریاضی و داستان فراهم شده است.
۹	یوسف زاده و آواک (۱۳۹۷)[۱۲]	بررسی محتوای کتاب‌های درسی دوره دوم ابتدایی بر مبنای تربیت اقتصادی از دیدگاه اسلام	نتایج به طور کلی بیانگر آن بود که در مجموع کتاب‌های درسی دوره دوم ابتدایی توجه اندکی به مؤلفه‌های تربیت اقتصادی صورت گرفته است. بیشترین میزان توجه به مؤلفه‌ها مربوط به کتاب مطالعات اجتماعی و کمترین آن مربوط به کتاب تفکر و پژوهش پایه ششم است. همچنین بر اساس دیدگاه معلمان در کتب درسی هر سه پایه کمتر از حد متوسط به تربیت اقتصادی از دیدگاه اسلام توجه شده است.
۱۰	روشندل، امیری و طغیان (۱۳۹۷)[۱۳]	سواد مالی و ضرورت سنجش آن در نظام نوین آموزشی؛ مطالعه موردی شهرستان شهرضا	نتایج حاصل پایین بودن سطح سواد مالی را در میان دانش‌آموزان تأیید می‌کند و همچنین بیان می‌کند که آموزش مفاهیم مالی در قالب درس‌های علوم اجتماعی اثر لازم را نداشته است و به رابطه مثبت بین نمره ریاضی دانش‌آموز، پایگاه اقتصادی - اجتماعی خانواده، سطح تحصیلات و اشتغال مادر بر سطح سواد مالی دانش‌آموز اشاره دارد و همچنین بیان می‌کند که تفاوت معنادار آماری بین سواد مالی دانش‌آموزان دختر و پسر وجود ندارد.
۱۱	کمالی، میرابی، هوشمند (۱۳۹۶)[۱۴]	تحلیل محتوای کتب درسی مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی بر اساس مؤلفه‌های سواد اقتصادی	در کتب مطالعات اجتماعی مؤلفه‌ی هزینه بیشترین میزان توجه را به خود اختصاص داده است. مؤلفه‌های اشتغال، بیکاری و تولید سه مؤلفه‌ای بودند که در کتب مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی در کل پایه‌ها کمترین فراوانی را داشته است. اشتغال، تولید، بیکاری مؤلفه‌هایی بودند که کمترین درصد و فراوانی را به خود اختصاص دادند.
۱۲	علیپور، ناطقی و فقیهی (۱۳۹۶)[۱۵]	جایگاه تربیت اقتصادی مبتنی بر اخلاق اسلامی در محتوای کتاب‌های درسی هدیه‌های	تحلیل محتوای کتاب‌های هدیه‌های آسمانی چاپ شده در سال ۱۳۹۵ نشان داد که در محتوای کتاب‌های درسی هدیه‌های آسمانی از مجموع مضامین مرتبط به تربیت اقتصادی تنها ۲۹/۱ درصد آن‌ها به بعد تولید، ۷۶/۳۶ درصد به بعد توزیع و ۹۴/۵۲

ردیف	نام پژوهش گر	عنوان پژوهش	نتایج پژوهش
		آسمانی دوره ابتدایی ایران؛ بررسی وضعیت موجود و ارائه راهکارهایی جهت تحقق وضعیت مطلوب	درصد به بعد مصرف اختصاص داشته‌اند. و توزیع این مضامین در کتاب‌ها از نظم منطقی برخوردار نبوده‌اند. همچنین از کل مضامین ۵۸/۷۰ درصد به حیطه دانشی، ۲۵ درصد به حیطه نگرشی و ۴/۴۱ درصد به حیطه مهارتی تعلق دارند.
۱۳	علی‌پور، ناطقی و فقهی (۱۳۹۵) [۱۶]	شناسایی مؤلفه‌های اقتصادی در برنامه‌های درسی براساس نظریه داده بنیاد	مقوله های اصلی عبارتند از عقاید اقتصادی، سواد اقتصادی، اخلاق اقتصادی و احکام اقتصادی با زیر مقوله های (احکام مالکیت، احکام تجارت، احکام دولت و احکام مصرف)
۱۴	کوزما، چایکوسا، لویچیک و یانکویچ ^{۱۱} (۲۰۲۲) [۱۷]	شکل‌گیری سواد مالی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی	نتایج نشان داد که روش‌های تجربی منجر به افزایش قابل توجهی در رشد شاخص-های سواد مالی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی خواهد شد.
۱۵	امگیر، برنیک، گرات و ویلسچات ^{۱۲} (۲۰۲۲) [۱۸]	تأثیر یک برنامه آموزش مالی واقعی برای دانش-آموزان کلاس نهم هلند	در پژوهش خود دست یافتند که آن‌ها برنامه آموزش مالی (Sove Wise) (رویکردی جامعه را اتخاذ می‌کند و بر عمل به جای شناخت صدف تأکید می‌کند) می‌تواند سطح مالی دانش‌آموزان را گسترش دهد و نیت آن‌ها را برای پس‌انداز بیشتر، هزینه کمتر و کسب درآمد تشویق کند. به طور کلی رفتار مالی و پس‌انداز خود را بهبود دهند.
۱۶	جوجانسون، جانس دوتیر و مینلگیت ^{۱۳} (۲۰۲۲) [۱۹]	دانش بیشتر از مادر خود، اما به اندازه کافی: تجربه دانش‌آموزان دبیرستانی از آموزش مالی	در تحقیق کیفی انجام شده سه موضوع بیان شده است. دانش‌آموزان خواستار آموزش بهتر سواد مالی هستند، آموزش مالی که مستقیماً بر وضعیت فعلی آن‌ها تأثیر می‌گذارد و به آمادگی برای آینده کمک می‌کند و در نهایت قابل توجه‌ترین موضوع اجباری کردن یادگیری سواد مالی برای همه دانش‌آموزان در مدارس ابتدایی است.
۱۷	سیرا ^{۱۴} (۲۰۲۰) [۲۰]	اهمیت شبیه‌سازی آموزش و یادگیری اقتصاد: دیدگاه دانش‌آموزان اسپانیا، مقاله علمی	دانش‌آموزان روش‌های حل مسأله و ایفای نقش را به عنوان ابزار مفیدی در یادگیری اقتصاد تصور می‌کنند و با استفاده از روش شبیه‌سازی، درک آن‌ها از مشکلات پیچیده اقتصادی در دنیای واقعی تغییر کرده است و میزان مسئولیت‌پذیری آن‌ها به واسطه مشارکت فعال در جریان یادگیری افزایش یافته است.
۱۸	پرتی وی، خفید و سست یاهارما ^{۱۵} (۲۰۱۹) [۲۱]	عوامل مؤثر بر مشکلات یادگیری اقتصاد: مطالعه دانش‌آموزان دوره متوسطه منطقه کادوس آندونزی، مقاله علمی	تصورات دانش‌آموزان از اثربخشی روش‌های تدریس معلم، تأثیر مستقیمی بر افزایش انگیزه و کاهش مشکلات یادگیری موضوعات اقتصادی دارد.
۱۹	شنل و لوئروالد ^{۱۶} (۲۰۱۹) [۲۲]	انگیزه عاملی تأثیرگذار بر موفقیت دانش‌آموزان در اقتصاد آلمان، مقاله علمی	اگر محتوا و ساختار برنامه درسی متناسب با علایق و نیازهای دانش‌آموزان باشد، سطح دانش و شایستگی‌های اقتصادی آن‌ها افزایش می‌یابد؛ همچنین معلمان می‌توانند با مرتبط ساختن موضوعات و محتوای کتاب‌های درسی به علایق قبلی و تجارب زندگی روزمره دانش‌آموزان، این امر را محقق سازند.
۲۰	لای، لین و یوئه ^{۱۷} (۲۰۱۸) [۲۳]	اثربخشی یادگیری معکوس گروهی بر کلاس درس اقتصاد در دبیرستان‌های فنی و حرفه-ای، تابوان	با استفاده از رویکرد یادگیری معکوس گروهی، عملکرد و انگیزه دانش‌آموزان برای یادگیری اقتصاد افزایش می‌یابد.
۲۱	یادانا ^{۱۸} (۲۰۱۸) [۲۴]	اثرات مقایسه‌ای آموزش مشارکتی و حل مسأله بر موفقیت علمی دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه در درس اقتصاد غنا، مقاله علمی	بعد از استفاده از رویکردهای آموزشی مشارکتی و حل مسأله میزان میانگین نمرات دانش‌آموزان افزایش چشم‌گیری یافته است. نتایج همچنین بر اهمیت تربیت و بازآموزی معلمان برای به کارگیری رویکردهای آموزش مشارکتی و حل مسأله تأکید داشت.
۲۲	گلد ^{۱۹} (۲۰۱۸) [۲۵]	سواد مالی در کلاس ابتدایی: ادغام نه بازآفرینی	آنچه که در این پژوهش مورد اهمیت است، استانداردها و مفاهیم جدید نباید به عنوان مجموعه‌ای مجزا در نظر گرفته شوند و بلکه مفاهیم و مهارت‌های مالی باید به طور هدفمند در یک برنامه درسی از قبل تثبیت شده باشند.
۲۳	امگیر، گرات، ویلسچات	مروری بر برنامه‌های سواد	شواهد نشان می‌دهد که برنامه‌های آموزش مالی مبتنی بر مدرسه می‌تواند دانش و

ردیف	نام پژوهش گر	عنوان پژوهش	نتایج پژوهش
	(۲۰۱۸) [۲۶]	مالی برای کودکان و نوجوانان	نگرش مالی کودکان را بهبود بخشد و یک روش امیدوار کننده برای آموزش سواد مالی به کودکان و نوجوانان در مقطع ابتدایی و متوسطه «یادگیری تجربی» است.
۲۴	اپلتوا ^{۲۰} (۲۰۱۷) [۲۷]	سواد مالی در مدارس ابتدایی از دیدگاه روش‌های تدریس	نتایج پژوهش بیانگر این است که روش‌های آموزشی مناسب انتخاب شده در مدارس ابتدایی می‌تواند به رفتار سواد مالی مناسب افراد جامعه کمک کند.

سازماندهی عمودی محتوای کتاب‌های مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی وجود ندارد [۹]. آموزش مفاهیم مالی در قالب درس‌های علوم اجتماعی اثر لازم را نداشته است [۱۳].

از مهمترین راهبردهای اجرای برنامه درسی سواد مالی برای دوره ی ابتدایی در برگیرنده اقدامات آموزشی و ساختاری مانند غنی سازی برنامه درسی، فراهم ساختن امکانات دسترسی به منابع آموزشی، مشارکت معلمان در تولید برنه درسی، ایجاد بستر همکاری بین سازمان های مالی با آموزش و پرورش، تبادل تفکر و ایده‌های آموزشی بین کلاس ها و مدارس، همکاری سازمان ها در امر گسترش نوآوری های آموزشی در حیطه سواد مالی، تعامل مستمر با مراکز آموزشی و پرورشی حوزه مالی و توسعه و تجهیز آموزش مالی بین نمود که با یافته ی پژوهش خدایانه و همکاران (۱۴۰۰) [۱] نیز همخوانی دارد.

روش تدریس آموزشی اتخاذ شده می تواند به رفتار سواد مالی افراد کمک کند [۲۷]. در هر دوره بر استفاده از روش های فعال یادگیری تاکید شده که با یافته های کوزما و همکاران (۲۰۲۲) [۱۷]، امگیر و همکاران (۲۰۲۲) [۱۸] و اپلتوا (۲۰۱۷) [۲۷] همسو است. به دلیل تفاوت در درک تغییرات هوش سیال روش های اتخاذ شده باید برای گروه های سنی مختلف متفاوت باشد که با نتایج پژوهی تفتیان و تحلیان (۱۳۹۹) [۷] و همچنین تفاوت معنادار آماری بین سواد مالی دانش آموزان دختر و پسر وجود ندارد [۱۳]. معلم نقش راهنما و تسهیل گر دارد که با پژوهش سیدی و احمدی (۱۳۹۸) [۱۰] همخوانی دارد.

بررسی‌های انجام شده نشان دهنده‌ی این است که در ارتباط با تاثیرات آموزش مالی بر رفتار واقعی کودکان و نوجوانان شواهد نسبتاً محدود وجود دارد، زیرا از نظر روش شناختی ارزیابی رفتار واقعی کودکان و نوجوانان دشوار است. همچنین، تحقیقات تجربی طولی برای بررسی اثر بلند مدت برنامه های آموزش مالی خاص بر دانش، رفتار و نگرش مالی مورد نیاز است. با توجه به یافته‌های حاصل از این پژوهش و نقش سواد مالی و اقتصادی در دنیای امروز از این ایده حمایت می‌شود که، آموزش سواد مالی باید از دوران ابتدایی شروع شود و مفاهیم تکمیلی آن در دوران متوسطه ارائه شود و برای اطمینان از یادگیری مستمر،

بر اساس بررسی های بعمل آمده و یافته های پژوهش، دانش-آموزان برای رسیدن به تعالی و موفقیت در زندگی لازم است موارد زیادی را آموزش ببینند که آموزش آن‌ها در نظام آموزش و پرورش تأثیر بسزایی خواهد داشت. علاوه بر پرورش دانش-آموزان در امور دینی و تقویت معنویت، آموزش های علمی، مبنای کارآفرینی و اقتصاد، خلاقیت و مهارت‌های زندگی نیز از ضروریات عصر جدید می‌باشد بنابراین برنامه درسی مدارس بایستی به آن‌ها در یادگیری مفاهیم اقتصادی و مهارت های تصمیم گیری کمک کند. به باور پژوهشگران، کلید آموزش مالی مطلوب، آن است که آموزش در اوایل کودکی آغاز شود و معلمان ابتدایی آمادگی لازم برای آموزش مفاهیم مالی شخصی را داشته باشند. منطق برنامه درسی تربیت اقتصادی در دوره ابتدایی کمک به تحقق اهداف مطالعات اجتماعی در دوره ابتدایی و در دوره متوسطه، رشد تفکر انتقادی و کاربرد مفاهیم اقتصادی در زندگی واقعی است. آشنایی با مفاهیم پایه و عمومی اقتصاد و ایجاد نگرش مثبت به برخی از ارزش های اخلاقی از مهمترین اهداف برنامه درسی تربیت اقتصادی در دوره ابتدایی و متوسطه است که این موضوع قابل توجه اجباری کردن مفاهیم مربوط به یادگیری سواد مالی، برای همه دانش آموزان دوره ابتدایی است.

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر برنامه درسی در نظام آموزش و پرورش عمومی ایران را بررسی نموده طبق یافته ها، برنامه ریزی درسی باید توجه بیشتری به مقوله سواد مالی در هدف گذاری، سازماندهی، طراحی محتوای کتاب های درسی و همه راهنما جهت اجرای موثر، داشته باشد چراکه میزان توجه به مولفه های سواد مالی و اقتصادی در محتوای کتاب درسی متفاوت است که این موضوع در یافته های احمدی و همکاران (۱۳۹۴) [۲۸] نیز تایید شده است و توزیع این مضامین در کتابها از نظم منطقی برخوردار نبوده است [۱۵]. در ایران بیشترین توجه به مولفه ها در مقطع ابتدایی در کتاب مطالعات اجتماعی مشاهده گردید که این موضوع با یافته های روشندل با همکاران (۱۳۹۶) [۱۳] و یوسف زاده و آراک (۱۳۹۷) [۱۲] همسو است. البته نظم خاصی در

آموزش سواد مالی باید بخشی اجباری از برنامه درسی مدرسه باشد.

واژه نامه	
1. Financial literacy	سواد مالی
2. Organization for Economic co-operation and Development	سازمان توسعه و همکاری اقتصادی
3. Scinapse	سیناپس
4. magiran	مگیران
5. NOORMAGS	نورمگز
6. SID	پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی
7. elmnet	علم نت
8. irandoc	ایراندک
9. Google scholar	گوگل اسکولار
10. proquest	پروکوئست
11. Kuzma, Chaikovska, Levchyk & Yankovych	کوزما، چایکوسا، لویچیک و یانکویچ
12. Amagir, Brink, Groot & Wilschurt	امگیر، برنیک، گرات و ویلسچارت
13. Guojonsson, Jonsdottir & Minelgaite	جوچانسون، جانس دوتیر و مینلگیت
14. Sieraa	سیرا
15. Peritiwi, Khafid & Setyadharna	پرتی وی، خفید و سست یاهارما
16. Schnell & Loerwald	شنل و لوئرولد
17. Lai, Lin & Yueh	لای، لین و یوئه
18. Yidana	یادانا
19. Gold	گلد
20. Opletalova	اپلتوا

فهرست منابع

- [1] Khodapanah M, Dawai M, Musapour N, Ahmadi G. Fields and strategies of financial literacy curriculum implementation for elementary school. Theory and practice in curriculum, 2021; 17(1), 349-361. [Persian]
- [2] OECD. National strategies for Financial Education. OECD/INFE policy Handbook. OECD publication. 2015.
- [3] Firouzian A, Goya Z. The way of financial literacy from mathematical literacy. Growth in Mathematics Education, 2017; 2: 28-33. [Persian]
- [4] Goya Z, Firouzian A, Gholam Azad S. Improving financial literacy and financial decision-making through school math curriculum. Iranian Curriculum Quarterly, 2018; 54: 1-36. [Persian]
- [5] Khoshnoud S, Motavalian M. Financial knowledge . Specialized scientific journal

مفاهیم علم اقتصاد (تولید، توزیع، مصرف، کار، کار آفرینی، درآمد، پس انداز، قیمت، سرمایه‌گذاری، تجارت، نیاز، مالکیت، بیکاری، و پول) در دوره ابتدایی محتوا برنامه درسی را تشکیل می‌دهند. که با یافته‌های عابدینی بلترک جعفری (۱۳۹۸) [۸] و کمالی و همکاران (۱۳۹۶) [۱۴] همسو است.

در آموزش و پرورش متمرکز کتاب‌های درسی در ارستای انتقال دانش و معرفت نقش مهمی را ایفا می‌کنند و بسیاری از معلومات در بیشتر حوزه‌های معرفتی از طریق کتاب‌های درسی به شیوه‌های مستقیم و غیر مستقیم به دانش‌آموزان القا می‌گردد انتخاب محتوا کتاب‌های درسی اهمیت دارد ولی توزیع مضامین در کتاب‌ها از نظم خاصی برخوردار نبودند و به جای توجه همزمان به هر سه حیطه دانشی، عاطفی و مهارتی بیشتر به ارائه اطلاعات دانشی توجه شده است و غالب محتوا در این حیطه ارائه شده است و به حیطه مهارتی بسیار کم پرداخته شده است که با یافته‌های آداک و یوسف زاده (۱۳۹۸) [۹] و علیپور و همکاران (۱۳۹۶) [۱۵] همخوانی دارد.

بنابراین تمام مولفه‌های سواد مالی باید توجه به این نکته داشتند که معلمان نقش کلیدی دارند و تا آن‌ها از نظر دانش و نگرش به آگاهی‌های شناختی مسلط نشوند در به‌کارگیری آن موفق نخواهد شد. با توجه به نتایج حاصل و اهمیت تأثیرگذاری معلم در موفقیت یک برنامه درسی، پیشنهاد می‌شود که در دوره‌ی آموزش عمومی دقت شود تا معلمان برخوردار از سواد اقتصادی مناسب انتخاب شوند و شایستگی‌های آنان در تدریس مفاهیم و موضوعات اقتصادی از طریق شرکت در کلاس‌های ضمن خدمت و کارگاه‌های آموزشی تقویت گردد.

موازین اخلاقی

در این مطالعه اصول اخلاق در پژوهش شامل اخذ رضایت آگاهانه از شرکت‌کنندگان و حفظ اطلاعات محرمانه آنها رعایت گردیده است.

تشکر و قدردانی

پژوهشگران مراتب قدردانی و تشکر خود را از کلیه شرکت‌کنندگان این پژوهش که با استقبال و بردباری، در روند استخراج نتایج همکاری نمودند، اعلام می‌دارند.

تعارض منافع

نویسندگان این مطالعه هیچ‌گونه تعارض منافی در انجام و نگارش آن ندارند

- and psychology, social and cultural harms of Iran. 2016. [Persian]
- [15] Alipour F, Nateghi F, Faqhihi A. The place of economic education based on Islamic ethics in the content of textbooks of heavenly gifts in Iran's elementary school; Examining the current situation and providing solutions to achieve the desired situation. *Ethical research*. 2016;1:107-103. [Persian]
- [16] Alipour F, Nateghi F, Faqhihi A. Identifying the components of economic education in the curriculum based on the data theory of the foundation. *Second International Conference on Engineering and Applied Sciences*. 2015. [Persian]
- [17] Kuzma I, Chaikovska H, Levchyk I, Yankovych O. Formation of Financial Literacy In Primary School Student. *Journal on Efficiency and Responsibility in Education and Science*, 2022;15(3): 142-155.
- [18] Amagir A, Brink van den HM, Groot W, Wilschut A. SaveWise: The impact of a real-life financial education program for ninth grade students in the Netherlands. *Journal of Behavioral and Experimental Finance*, 2022; 33: 100605.
- [19] Guðjónsson S, Jonsdóttir SM, Minelgaité I. Knowing More Than Own Mother, Yet not Enough: Secondary School Students' Experience of Financial Literacy Education. *Pedagogika*, 2022; 145(1):5-21.
- [20] Sierra J. The importance of simulation in teaching and learning economics: The students' perspective. *Innovations in Education and Teaching International*, 2020; 57(5): 521-531.
- [21] Pertiwi RS, Khafid M, Setyadharma A. Factors Influencing Difficulties of Learning Economics (Study in Students of Kudus District High School). *Journal of Economic Education*, 2019; 8 (1):48-56
- [22] Schnell C, Loerwald D. Interest as an influencing factor on student achievement in Economics: Evidence from a Study in Secondary Schools in Germany. *International Review of Economics Education*, 2019; 30:100-130
- [23] Lai C, Lin J, Yueh A. Impact of Group Reverse Learning on Economics Classroom in Technical and Professional High School Taiwan. *Journal of Sociology and Social Anthropology*, 2018; 7 (4): 256-261.
- of psychology and educational sciences in the third millennium, 2022; 6(2): 595-604. [Persian]
- [6] Khodapanah M, Dawai M, Musapour N, Ahmadi G. Designing financial literacy curriculum model for primary school students. *Iranian Curriculum Studies Quarterly*, 2022; 65(2), 47-74. [Persian]
- [7] Taftian A, Tajamlan A. An overview of studies on financial literacy and financial behavior in different age groups. *The third international and national conference on management, accounting and law studies*. 2019. [Persian]
- [8] Abedini Beltrak M, Jafari Samimi A. Analysis of the content of economic literacy education in the sixth economic grade. *Curriculum studies*, 2018; 9(2):103-85. [Persian]
- [9] Adak M, Yousefzadeh Chausari M. Analysis of the content of the elementary school social studies book based on economic education. *Education and Learning Research*, 2018; 16(2): 115-128. [Persian]
- [10] Seyedi B, Ahmadi P. Explaining the elements of the economic education curriculum in the general education course. *Iranian Curriculum Studies Quarterly*, 2018; 55(3): 5-44. [Persian]
- [11] Ghandahari A. Designing the ideal model of economic education curriculum for the first year of elementary school in the Islamic Republic. PhD Thesis, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Tarbiat Modares University, Tehran. 2017. [Persian]
- [12] Yousefzadeh MR, Adak M. Examining the content of second grade textbooks based on economic education from the perspective of Islam. *Practical issues of Islamic education*. 2017; 4(4): 153-182. [Persian]
- [13] Roshandel A, Amiri H, Taghiani M. Financial literacy and the need to measure it in the modern educational system. A case study of Shahreza city. *New Educational Approaches*, 2017; 13(1): 67-86. [Persian]
- [14] Kamali M, Mirabi N, Houshmand S. Analysis of the content of elementary social studies textbooks based on the components of economic literacy. *The fifth scientific research conference of educational sciences*

- Perspective of Teaching Methods. 4th International Conference on Political Science, International Relations and Sociology, 2022.
- [28] Ahmadi G, Imam Jume SM, Alizadeh L. Investigating the amount of attention paid to the components of financial and economic literacy in the content of elementary school textbooks. Research in curriculum planning, 2014; 20(4): 179-192. [Persian]
- [24] Yidana MB. Comparative Effects of Problem-Based and Cooperative Instructional Approaches on Students' Academic Achievement in Senior High School Economics. International Journal of Education and Evaluation, 2018; 4 (1):31-53.
- [25] Gold LA. Financial Literacy in the Elementary Classroom: Integrate not Recreate. Ohio Journal of School Mathematics, 2018; 79(1).
- [26] Amagir A. A review of financial-literacy education programs for children and adolescents. Citizenship social & economic education, 2018; 17 (1): 56-80.
- [27] Opletalova A, Author C. Financial Literacy in Primary School from the

